

Escuela de
adultos
de Blancos

El Centre de Formació d'Adults Es Piteus¹

Antecedents

Eom a dada curiosa, la primera vegada que hem trobat que es menciona la formació d'adults a Blanes és en una acta de Ple de l'Ajuntament de Blanes del 9 de febrer de 1873, on consta que Pedro Fortuny proposa crear una escola d'adults. L'Ajuntament acorda demanar pressupost per crear-la, però els infants eren prioritaris i pocs anys després s'inicia la construcció d'una nova escola municipal, la qual més endavant seria coneguda com el Col·legi Públic "de la Vila" i que va inaugurar-se a primera línia de la platja l'any 1925.

Durant tot el segle XX a Blanes hi ha diferents iniciatives artístiques, culturals i voluntariats diversos, com ara les conferències formatives al Centre Catòlic, al Casino, a la Casa del Poble...o l'Esbart Joaquim Ruyra. Cap al final de la dictadura, cal fer esment d'unes religioses que, amb la seva bicicleta, anaven als diferents barris a fer classes rudimentàries d'alfabetització, lectura, cuina, costura, promoció humana... Els barris anaven creixent a mesura que naixien els fills de moltes famílies joves vingudes de diferents indrets de l'Estat com a conseqüència del creixement de la fàbrica tèxtil SAFA. Aquesta

empresa arribà a tenir una plantilla de més de tres mil treballadors a la dècada dels 60.

L'experiència més específica en el camp de l'educació per a adults a Blanes comença amb unes classes nocturnes d'alfabetització impartides per mestres de manera voluntària, entre els anys 1975 i 1979, a partir de l'ampliació de les experiències a Girona -Salt, que va suposar el Pla d'Ajut signat entre la Diputació de Girona i els ajuntaments de les principals poblacions de les comarques gironines. Podem mencionar, entre altres mestres voluntaris, la M. Àngels de la Plantera, en Josep Bota, en Joan Sureda i l'Anselmo Sanjuan.

Inici oficial

Veient que la necessitat d'una formació instrumental i bàsica per a la població de Blanes és una realitat, l'Ajuntament crea l'Escola d'Adults Municipal l'any **1979** als locals de les associacions de veïns de Quatre Vents i de la Plantera, amb dos mestres contractats per l'Ajuntament.

Un d'ells, en Miquel Blanch, ens explica que

¹ L'Article elaborat per en Josep Muñoz i publicat a la Revista Blanda (Recerca Històrica Local de l' Arxiu de Blanes) núm.26.

Foto pàgina anterior : Escola d'Adults de Blanes, als Piteus, al carrer Mirador de S'Auguer. Avui dia, la penya i aquestes cases ja no existeixen. 1982 c. Fons Ajuntament de Blanes (AMBL)

des de bon començament els mestres van “trepitjar el terreny”: van establir relacions amb els barris mitjançant les associacions de veïns (procuraven anar a moltes de les seves reunions) i fins i tot s’anunciaven amb cotxe i megàfon i van fer una bona feina porta a porta, informant i oferint els serveis que la nova escola posava a disposició de les persones interessades.

I així va començar el primer curs amb 63 alumnes repartits entre els nivells d’Alfabetització, de Certificat d’Escolaritat i de Graduat Escolar. Cal destacar també la implicació dels regidors d’Ensenyament dels primers ajuntaments democràtics de Blanes, la Teresa Gelpí (que anys després va formar part de l’equip de mestres de l’escola) i en Paco Vargas (que va ser també alumne de l’escola i membre actiu de l’Associació de Veïns de Quatre Vents, una de les seues que ha tingut l’Escola d’Adults)

En Pere Medina, alumne de la primera promoció que va obtenir el Graduat Escolar el curs 1980-81 a l’escola, ens explica les dificultats i els pocs mitjans inicials amb què comptava l’escola. Explica que fins i tot l’estufa l’havien de portar els alumnes. Però guarda un gran record de la qualitat humana dels mestres i afirma que *qui tenia voluntat, aprenia molt*. Ell, com molts d’altres, van aprendre el català i van ampliar els coneixements de les matemàtiques, socials i naturals a l’Escola d’Adults.

En Paco Vargas i la seva dona Ana ens descriuen l’emoció de les persones quan aprenien a llegir i escriure, el fet de poder entendre tots els cartells quan anaven per la carretera, quan es movien per una ciutat o bé la satisfacció de poder escriure cartes als seus familiars.

L’any 1983 l’Escola d’Adults deixa de tenir titularitat municipal i passa a dependre del Departament d’Ensenyament. L’any següent, amb el Decret d’Educació Compensatòria,

▲ L’Escola al local del barri de Quatre Vents.
Col·lecció CFA Es Piteus.

passa a tenir quatre mestres d’EGB: dos per a formació d’adults i dos per al programa d’educació compensatòria del MEC (Ministerio de Educación y Ciencia). En el curs 1983-1984 són matriculats un total de 122 alumnes. Administrativament, l’Escola d’Adults és una aula-extensió d’un col·legi d’EGB del qual depèn (els 4 mestres pertanyen al Claustre del col·legi públic Joaquim Ruyra).

Explica en Josep Borrell, mestre d’aquella època, que el pressupost de l’escola era molt petit i que l’assignació solia arribar tard: *els mestres avançaven amb diners propis la despesa de fotocòpies i material fins que arribava l’assignació. Esperàvem pacientment que el director de “La Vila”, aleshores l’Eulogio Pérez, ens comunicqués que havien arribat els diners del Departament, diners que els mestres ja havien avançat.*

El nombre d’alumnes no deixa d’augmentar i, alhora, en va canviant el perfil: arriba a l’escola molta gent jove procedent del fracàs escolar. Aquest fet obliga a replantejar la metodologia de les classes, així com els materials utilitzats, la major part de “collita pròpia”, elaborats i confeccionats pels mateixos mestres.

A poc a poc es van clausurant les experiències de primers nivells que s'havien dut a terme als diferents barris (Valldolig, la Plantera, Ca la Guidó) per consolidar el centre del c/ Vila de Lloret, on s'imparteix tot el Graduat Escolar i també els nivells més baixos, i el barri de Quatre Vents, on es fan exclusivament els primers nivells des d'alfabetització fins a certificat.

En la mesura que s'estabilitza la situació: quantitat de mestres fixos, augment del nombre d'alumnes matriculats cada curs, definició del perfil de l'alumnat, locals propis..., es consoliden diferents materials per a tots els nivells, que cada curs s'avaluen i si convé es modifiquen en part. També s'incorpora com a activitat de curs la confecció d'una revista (un exemplar cada curs) i s'amplia l'oferta en el camp de l'ensenyament no reglat: xerrades, cinema fòrum, gimnàstica, tallers, sortides, activitats lúdiques.

Els deu primers anys 1979-1989

La directora Montse Garcia Peytivi, Piti, i el mestre Josep Borrell fan un resum d'aquests 10 primers anys de vida de l'escola

"...2000 persones han passat per l'escola, prop de 300 títols de Graduat Escolar, 60 de Certificat d'Escolaritat, s'han alfabetitzat al voltant de 300 persones. La seu central de l'escola ha canviat 3 cops de lloc (Mirador de s'Auguer, c/ Unió i Vila de Lloret) i hem obert locals a 5 barris diferents. Hem passat a la Conselleria de Benestar Social i hi ha incertesa sobre què comportarà... Prop de 50 persones (advocats, metges, magistrats, biòlegs, pintors, filòlegs...) han col·laborat amb nosaltres (conferències formatives, jornades....) així com nombroses entitats (associacions de veïns, clubs d'escacs, Institut Sa Palomera...). Totes elles han fet possible acostar-nos, no sempre amb la mateixa fortuna, a aquest ideal, aquest somni que ha marcat

la nostra actuació en aquests 10 anys de la nostra història: fer que l'Escola d'Adults sigui una escola oberta, participativa, arrelada a la població com a eina cultural i dinamitzadora de la població..."

D'Ensenyament a Benestar Social: Viatge d'anada i tornada.

El juny 1989 la formació d'adults passa a dependre de la Conselleria de Benestar Social. Això comporta la desvinculació de la nostra Aula del col·legi públic Joaquim Ruyra ("La Vila") del qual depenia. El curs 1989-1990 el nombre d'alumnes matriculats experimenta una notable disminució respecte del curs anterior (de 193 a 110), a causa del moment d'incertesa que viu la formació d'adults a Catalunya. Hi ha una sensació que aquesta formació, tot i la seva demostrada utilitat, no és ni molt menys una prioritat dels governs locals i autonòmics, i això genera manifestacions ciutadanes.

*Denominació: Centre de Formació d'Adults Blanes.
Codi: 17007129.
Adreça: ctra. Vila de Lloret, 112, 17300 Blanes.
Municipi: Blanes.
Comarca: la Selva.
Instal·lacions: 3 aules, espai polivalent, sala de professors, secretaria i direcció, serveis higiènics.
Aula que es transforma en centre: Joaquim Ruyra.*

L'1 de setembre de 1995 es publica al Diari Oficial de la Generalitat que l'Aula d'Adults de Blanes canvia d'estatus: deixa de ser una aula i es converteix en el Centre de Formació d'Adults de Blanes. Això comporta el nomenament d'un equip directiu de 3 membres (director, cap d'estudis i secretari), la constitució del primer Consell de Centre del CFA Blanes i l'assistència al Consell Escolar Municipal. El Centre té llavors

▲ Manifestació en defensa de l'educació d'adults. Plaça Sant Jaume .Barcelona. 1991. Col·lecció CFA Es Piteus.

una matrícula de 215 alumnes i la mateixa dotació de professorat que l'any 1983: quatre mestres d'EGB (un amb plaça definitiva al CFA Blanes, un en comissió de serveis amb plaça definitiva a primària, un en any de pràctiques d'EGB i un mestre interí).

Amb la incorporació de la llengua estrangera com a assignatura obligatòria al Graduat Escolar durant el curs 1995-1996, el CFA Blanes es veu obligat a impartir dos idiomes: el francès, assumit per una mestra del Centre, i l'anglès, impartit per un mestre col·laborador pagat pel propi CFA (ambdós fins al juny 2000).

A partir d'aquest curs el nombre d'alumnes va augmentant: el local de Quatre Vents esdevé clarament insuficient i el de la Vila de Lloret s'ha de compartir amb altres ensenyaments i, a més a més, es troba en un extrem geogràfic de la població, lluny dels diferents barris.

A finals de segle, l'Ajuntament de Blanes cedeix un terreny a la Generalitat de Catalunya perquè el Departament de Benestar Social

promogui la construcció de nombrosos habitatges de protecció oficial. El projecte inicial preveia la ubicació d'un gran centre cívic que ocupés bona part dels baixos d'aquest edifici d'habitatges protegits. Sortosament, el govern de l'Ajuntament, especialment el regidor d'Ensenyament, en Salvador Pont, es va implicar a aprofitar aquest fet per reservar-ne una part per a una nova ubicació del CFA. Cal destacar la negociació que la regidora de Governació d'aquell govern, Susanna Sola, va dur a terme amb el Departament de Benestar i Família, amb l'assessorament dels tècnics Pep Pujol (cap dels Serveis Socials) i Laura Garcia (tècnica d'Educació), i l'exposició de les noves necessitats educatives de l'equip directiu d'aquell moment: la directora Anne Claire Champetier i la cap d'estudis Mariona Bargalló. L'objectiu era clar: aconseguir que part de l'espai que s'havia de destinar a aquest centre cívic servís per donar unes instal·lacions més dignes al Centre de Formació d'Adults Blanes (encara era aquest el seu nom oficial, tot i que ja s'havia acordat feia anys en claustre

▲ Tastets de cuina d'arreu del món. Col·lecció CFA Es Piteus.

el nom d'Es Piteus). Finalment, tot i que l'edifici ja es trobava a la fase de construcció, els plànols inicials es van poder desdoblar per donar cabuda als dos equipaments tal com els coneixem ara : El Centre Cívic Can Borell i el CFA Blanes.

Això va permetre que a l'inici del curs 2002-2003 el centre pogués canviar a aquesta ubicació i estrenar noves d'instal·lacions. El CFA passa a anomenar-se oficialment *Es Piteus*.

Comença també la implantació dels tres nivells de GES (Graduat en Educació Secundària), i els cursos de preparació per a proves d'accés a cicles formatius de grau mitjà i grau superior. Per dur a terme aquesta formació s'incorporen al centre tres professors de secundària.

Amb la samarreta *Es Piteus*. ►
Col·lecció CFA *Es Piteus*.

Aquest centre va ser inaugurat el 31 de gener de 2003 per la consellera de Benestar i Família, Irene Rigau i Oliver; la Dra. General de Formació d'Adults, Àngela Miquel i Anglarill; i l'alcalde de Blanes, Sr. Ramon Ramos i Argimon. El barri on està ubicat el nou centre és Can Borell, una zona amb una gran expansió immobiliària. Pel que fa al centre, el podem descriure com un edifici amb un equipament modern i unes infraestructures acollidores. Hi ha 8 aules, una de les quals és l'aula d'autoformació, la qual disposa d'una xarxa connectada a Internet amb 16 ordinadors. El material d'autoformació és en format digital (disc compacte, disquet,..) i fitxes. L'aula inclou una biblioteca, DVD i vídeos. El juny del 2003, 12 alumnes obtenen el Graduat en Educació Secundària. També van ser 12 els alumnes que formaren la primera promoció que va obtenir el Graduat Escolar el curs 1980-81.

El curs 2003-2004 ofereix la novetat que la formació d'adults es traspasa al Departament d'Educació. Aquesta novetat, juntament amb la major visibilitat dels nous equipaments i l'augment de la demanda fa que durant els següents cursos es produeixi un notable creixement del centre, amb matrícules que ja superen els 500 alumnes per curs.

En el curs 2005-2006 s'incorpora un professor de secundària de l'àmbit de comunicació i es comença a oferir el francès com a llengua estrangera.

En el curs 2006-2007 s'incorpora un professor de secundària de l'àmbit de matemàtiques, ciències i tecnologia i un altre de primària.

En el curs 2007-2008 s'incorpora un altre professor de secundària de l'àmbit de matemàtiques, ciències i tecnologia i dos de pri-

▲ Inauguració del Centre de Formació d'Adults Es Piteus amb la presència de les autoritats, entre altres, l'alcalde Ramon Ramos i la Consellera Irene Rigau. 2003. Col·lecció CFA Es Piteus.

▲ Primera promoció Graduat Educació Secundària GESO 2000-2003. Col·lecció CFA Es Piteus

mària. El claustre de professors el formen 13 docents. Entre 2008 i 2023 la plantilla ha oscil·lat entre 11,5 i 13 docents.

Aquests nous locals i l'augment de plantilles van ser providencials per a l'absorció d'una part important de la gran demanda d'estudis que es va produir a partir del curs 2008-09. Centenars d'alumnes joves, del país i immigrants, que durant la bonança econòmica dels primers anys del nou mil·lenni van deixar els estudis bàsics perquè no eren necessaris per a obtenir una bona remuneració en l'àmbit de la construcció, van tornar al sistema educatiu quan la crisi del 2008 els va expulsar del món laboral. Aquests alumnes, sense el Graduat en Secundària o una formació professional mínima, havien de reorientar la seva formació acadèmica i laboral

cap a altres àmbits diferents del món de la construcció. Els alumnes immigrants havien de compaginar feines precàries amb una formació bàsica. I així, el curs 2010-11 podíem comptar 1100 alumnes a l'escola (a tall d'exemple, 5 grups plens de Graduat en Educació Secundària i 5 grups plens d'alumnes de preparació per a proves de grau mitjà i grau superior, tots amb 35 alumnes) i una llista d'espera de més de 300 alumnes en nivells de llengües i preparació per a proves. Alguns eren derivats a escoles municipals de poblacions veïnes i fins i tot a la mateixa Universitat de Girona, que també impartia aquests cursos de preparació.

Més tard, les decisions del Departament d'Educació (la de permetre l'accés directe a partir de qualsevol cicle formatiu de grau mitjà a

▲ La Carme amb dos alumnes. Col·lecció CFA Es Piteus.

qualsevol cicle formatiu de grau superior, i la de potenciar altres itineraris i opcions d'obtenció del Graduat en Secundària) va fer disminuir la demanda d'aquests cursos. Si durant els cursos 2008 a 2015 la matrícula total va oscil·lar entre 800 i 1100 alumnes, a partir de 2016-17 fins avui la matrícula anual ha oscil·lat entre els 640 i 800 alumnes.

Podem dir, per tant, que més de 20.000 alumnes han rebut formació durant tota o una bona part del curs a les nostres aules des de 1979 i, com a mínim, una quantitat igual d'alumnes han rebut orientació o formació parcial durant el curs. Així, podem afirmar que han passat pel CFA més persones que els habitants actuals de Blanes (a la vora dels quaranta mil)

2002-2012 onze edicions dels "tastets"

Els "Tastets" de cuina d'arreu del món ha estat l'activitat més emblemàtica de l'escola. Comportava una gran participació de tot l'alumnat i professorat del centre. Els alumnes que volien preparaven un plat típic de la seva terra o del seu país per compartir en "tastets" amb la resta d'alumnes. El professorat amb alguns alumnes voluntaris decoraven tot el centre i preparaven la logística: 500 platets

▲ En Josep i en Miquel. 2004. Col·lecció CFA Es Piteus.

petits, 500 forquilletes i culleretes, 30 metres d'estovalles... i tot el necessari perquè aquella tarda fos especial. El preu de cada tastet era 0,30 euros a la primera edició i 0,50 euros a la darrera. Amb aquests diners recollits es pagaven els ingredients als alumnes que havien preparat un plat. La nova normativa sobre manipulació d'aliments i el fet que aquesta activitat culinària es comencés a fer dins de les Jornades d'Entitats motivà la seva desaparició com a activitat de l'escola, després d'11 exitoses edicions.

Governat de Catalunya
Departament de Benestar i Família
CFA ES PITEUS

2ns. TASTETS

de cuina d'arreu del món

Divendres 21 de març de 2003
a partir de les 7 del vespre
al Centre de Formació d'Adults
Es Piteus
Carrer Alberes, núm 7

Organitza CFA Es Piteus
amb la col·laboració de l'Ajuntament de Blanes

Preu tastet : 0,30€

▲ Taulell d'anuncis del Centre. Col·lecció CFA Es Piteus.

▲ Procedència (AMBL)

2020-21 la pandèmia global

Com a tot arreu, la pandèmia que sorprenué el món per la seva universalitat i virulència i que obligà a llargs períodes de confinament, forçà l'equip docent del centre a trobar formes de seguir en contacte amb els alumnes. En un primer moment, no hi havia directius clares des del Departament, més enllà que cada centre elaborés el seu propi pla d'obertura i mesures a prendre. Uns centres optaren pel correu electrònic, altres per fer vídeos i deixar classes gravades. El nostre centre fou dels primers a adquirir càmeres i implementar classes i reunions en temps real (*streaming*). Finalment, els Departaments d'Educació i Salut treballaren conjuntament en l'elaboració de successius protocols. També es va assignar a cada centre l'anomenat "referent Covid", una persona del Centre d'Atenció Primària que, juntament amb els equips directius, anaven seguint un per un tots els casos de Covid i prenen decisions sobre confinament d'un o més grups del centre. Les direccions van rebre un mòbil i una carta del Departament on es demanava que estiguessin sempre disponibles, també en cap de setmana, per fer aquest seguiment i registre de casos.

Al nostre centre, a més, hi havia la problemàtica que molts alumnes no tenien al seu abast un

ordinador i això es va solucionar parcialment utilitzant el canal social Telegram com a plataforma de continguts educatius i de contacte entre els alumnes i els docents.

La part positiva d'aquesta desgràcia fou que docents, alumnes i personal d'administració van adquirir destresa en comunicació digital i continuen utilitzant en alguns casos aquestes eines apreses durant la pandèmia.

2023: Situació actual i reptes de futur

El 2 de febrer vam celebrar els 20 anys de l'acte inaugural de les noves instal·lacions i vam convidar els protagonistes d'aquell fet, juntament amb l'alcalde i regidors actuals. Vam constatar com aquella escola nascuda amb condicions precàries i molta bona voluntat s'havia convertit en una escola potent, amb una oferta educativa variada i que culmina amb titulacions oficials reconegudes per l'administració. Mai li han faltat nous reptes a l'escola. Els darrers, l'acollida de moltes persones vingudes d'Ucraïna, fugint de la guerra, i darrerament, de Senegal. L'equivalència a efectes d'algunes oposicions del batxillerat i la superació de les proves d'accés a cicles

▲ Celebració dels 20 anys de les noves instal·lacions al carrer Alberes. 2023. Foto Ajuntament de Blanes.

formatius ha motivat una nova entrada de joves que volen ingressar a la funció pública, sobretot als cossos de seguretat.

El Centre de Formació d'Adults, en definitiva, ha passat per diferents etapes, però durant aquests 44 anys de vida sempre ha mantingut com a millors armes per fer front als nous reptes:

- L'ORIENTACIÓ PERSONALITZADA A CADA ALUMNE, tant si finalment es matricula al nostre centre com si s'acaba decidint per altres opcions. Mantenim tantes hores setmanals com docents formem el Claustre i durant tot el curs a aquesta important tasca.
- LA INTEGRACIÓ DELS NOUINGUTS A LA SOCIETAT BLANENCA I CATALANA I EL TREBALL AMB XARXA AMB ALTRES CENTRES EDUCATIUS I ENTITATS (Instituts, Càritas, Creu Roja, Consorci per a la Normalització Lingüística, Escola Oficial d'Idiomes...)
- LA COMPLEMENTACIÓ DE LES CLASSES ACADÈMIQUES AMB ALTRES ACTIVITATS FORMATIVES.

A la dreta (FOTO) tenim les activitats que es van fer el curs 2002-03, cadascuna amb la fitxa de proposta i la de valoració. El pas de Benestar i Família al Departament d'Educació va comportar una rigidesa més gran d'oferta educativa, que dificultava l'organització d'activitats. Tot i això, el

▲ Excursió al Jardí Botànic Marimurtra. 2003. Col·lecció CFA Es Piteus.

centre sempre ha mantingut algunes activitats que, conservant la seva vessant formativa, contribueixen a la cohesió social i a la socialització entre els diferents alumnes i grups d'alumnes.

Annex 1 : Quadre de seus i direccions durant aquests 44 anys

CURSOS	SEUS PRINCIPALS DE L' ESCOLA D'ADULTS	DIRECCIÓ
1979-80	C/ Canigó (Quatre Vents) Antic Camp de Futbol	
1980-83	C/ Canigó (Quatre Vents) C/ Mirador de l'Auguer	Joan Gumbert Ribot
1983-85	C/ Unió (al costat de l'actual Arxiu Municipal, antiga FP) C/ Canigó (Quatre Vents)	Montse García ("Piti")
1986-2002	Ctra. Vila de Lloret, 112 C/ Canigó (Quatre Vents)	1986-00 Montse García ("Piti") 2000-02 Anne C. Champetier
Octubre 2002	C/ Alberes, 7	• 2002-feb 03 Anne C. Champetier • feb-jul 2003 Joan Calvet • jul 2003-juny 2020 Josep Godino • juliol 2020- febrer 2025 Josep Muñoz • març 2025 Israel Martínez